

УКРАЇНА

ПРОЕКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ
При прибережну смугу морів

Цей Закон визначає правові засади територіальної організації прибережної смуги морів, зонування, планування та забудови її території, а також правовий режим здійснення господарської діяльності в ній.

Закон запроваджує інтегроване управління прибережною смугою морів на основі узгодження державних, громадських, галузевих та інших суспільних інтересів на загальнонаціональному, регіональному, місцевому рівнях із урахуванням різноманітності природних умов та ресурсів цієї смуги, культурної спадщини та потреб сталого розвитку суспільства.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому розумінні:

інтегроване управління прибережною смугою морів – це комплекс планувальних, організаційних, правових, господарських, науково-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на забезпечення охорони природних комплексів та сталого розвитку прибережної смуги морів шляхом збалансованих дій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях із залученням усіх секторів суспільства;

пляжна зона – частина прибережної смуги морів (як на суходолі, так і в прибережній морській акваторії), планування, розміри, межі та режим якої визначаються відповідно до вимог Земельного кодексу України;

прибережна морська акваторія – частина прибережної смуги морів, розміри, межі та режим якої визначаються відповідно до вимог Земельного кодексу України;

прибережна смуга морів – ділянка контакту суші та моря, що проходить вздовж усієї берегової лінії (урізу води) моря та включає суходільні природні та антропогенні комплекси, що перебувають під впливом моря, та прибережну морську акваторію, що перебуває під впливом берега, розміри та межі якої визначаються відповідно до вимог цього Закону;

уріз води – умовна вихідна лінія, від якої в бік суходолу вимірюється наземна, а в бік моря - акваторіальна частини прибережної смуги морів.

Стаття 2. Склад та межі прибережної смуги морів

1. Суходільна частина прибережної смуги морів включає райони та населені пункти, що безпосередньо межують із урізом води.

2. Межа прибережної смуги в акваторії моря проходить по межі прибережної морської акваторії, а якщо поза її межами у акваторії встановлено округ санітарної охорони курорту - по зовнішній межі такого округу.

3. Уріз води, якщо інше не передбачено частинами 4 і п'ятою цієї статті, визначається як лінія найбільшого відпливу вздовж берега, позначена на офіційно визнаних Україною морських картах великого масштабу.

4. Урізом води, що вимірюється від островів, вважається звернена до моря лінія рифу при найбільшому відпливі, як вказано відповідним знаком на морських картах, офіційно визнаних Україною.

5. В місцях, де берегова лінія є глибоко ізрізаною та хвилястою або там, де вздовж берега або в безпосередній близькості до нього знаходиться низка островів, для визначення урізу води застосовується метод прямих вихідних ліній, що з'єднують відповідні точки. В місцях, де внаслідок природних умов (зокрема, наявності гирл) уріз води піддається суттєвим змінам, відповідні точки можуть бути обрані вздовж максимально виступаючої в море лінії найбільшого відпливу, що залишаються дійсними, незважаючи на наступні відступи лінії найбільшого відпливу, аж до офіційної їх зміни шляхом нанесення на визнані Україною морські карти.

Стаття 3. Законодавство України про прибережну смугу морів

Відносини в галузі планування розвитку прибережних смуг морів, інтегрованого управління ними та забезпечення режиму їх господарського використання регулюються цим Законом, Земельним кодексом України, іншими актами законодавства України, а також міжнародними договорами України.

Стаття 4. Завдання законодавства України про прибережну смугу морів

Завданням законодавства України про прибережну смугу морів є регулювання суспільних відносин в галузі планування відповідних територій, організації ефективного інтегрованого управління ними з врахуванням економічних, соціальних та екологічних інтересів суспільства, встановлення режиму їх господарського використання.

Стаття 5. Організація курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних та природоохоронних територій в межах прибережної смуги морів

1. Територія, що знаходиться в межах прибережної смуги морів, може відповідно до законодавства України бути оголошена курортом, територією чи об'єктом природно-заповідного фонду.

2. Наявність на територіях прибережної смуги морів кос, дюн, природних територій існування рідкісних чи зникаючих видів континентальної чи морської флори та фауни, водно-болотних угідь міжнародного чи національного значення, унікальних чи типових природних ландшафтів є підставами для створення (оголошення) територій чи об'єктів природно-заповідного фонду України.

3. При організації курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних і природоохоронних територій чи об'єктів та здійсненні їх зонування враховуються особливості, пов'язані з розташуванням таких територій чи об'єктів в межах прибережної смуги морів.

Стаття 6. Землі прибережної смуги морів

1. Землі прибережної морської акваторії, прибережної захисної смуги морів, включаючи морські пляжі за межами курортів, якщо інше не встановлено законом, є землями водного фонду і використовуються відповідно до вимог, встановлених законом для цієї категорії земель.

2. Територія прибережної смуги морів за межами зони прибережної захисної смуги морів може бути віднесена як до земель водного фонду, так і до інших категорій земель (рекреаційного, оздоровчого, лісгосподарського призначення, природно-заповідного фонду чи

іншого природоохоронного призначення, сільськогосподарського призначення, житлової чи громадської забудови тощо).

3. Територія (акваторія) прибережної смуги морів, на якій створено (оголошено) територію чи об'єкт природно-заповідного фонду, належить до земель природно-заповідного фонду і використовується відповідно до вимог, встановлених законом для земель природно-заповідного фонду.

Розділ II ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПРИБЕРЕЖНОЇ СМУГИ МОРІВ

Стаття 7. Планування розвитку прибережної смуги морів

1. Планування розвитку прибережної смуги морів здійснюється шляхом затвердження проектів розвитку ділянок прибережної смуги Чорного та Азовського морів в межах Автономної Республіки Крим, прибережних областей України (Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької та Донецької), а також міста Севастополь.

2. Проекти розвитку прибережної смуги морів є стратегічними документами, що містять текстові та графічні матеріали та відповідно до цього Закону визначають конкретні розміри та межі прибережної смуги морів, особливості її територіальної організації, вимоги щодо режиму її охорони та використання.

3. Проект розвитку прибережної смуги морів може розроблятися у складі схеми планування території АРК чи відповідної області. У цьому випадку порядок розроблення та затвердження схеми планування території АРК, області визначається цим Законом.

4. Положення проекту розвитку прибережної смуги морів застосовуються безпосередньо, незалежно від їх включення до містобудівної та землевпорядної документації.

5. При виникненні колізій між положеннями проекту розвитку прибережної смуги морів та містобудівною документацією регіонального або місцевого рівнів, вищу юридичну силу мають положення проекту розвитку прибережної смуги морів.

6. Проектом розвитку прибережної смуги морів може бути передбачено її поділ за функціональним призначенням на такі зони:

- курортні (курортно-рекреаційні) зони;
- сельбищні зони (зони населених пунктів);
- промислово-портові зони;
- сільськогосподарські зони;
- природоохоронні зони.

Стаття 8. Розроблення проекту розвитку прибережної смуги морів

1. Проекти розвитку прибережної смуги морів розробляються на ділянки прибережної смуги морів в межах Автономної Республіки Крим, прибережних областей, міста Севастополя.

2. За рішенням органів місцевого самоврядування деталізовані проекти розвитку прибережної смуги морів можуть також розроблятися на ділянки прибережної смуги морів у межах окремих адміністративних районів чи населених пунктів. Такі проекти підлягають затвердженню органами місцевого самоврядування певного рівня після проходження процедур, передбачених цим Законом.

3. Розроблення проекту розвитку прибережної смуги морів здійснюється за рахунок державного та/або місцевого бюджету суб'єктами господарювання, що мають ліцензію на проведення робіт із землеустрою чи на здійснення спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві, на підставі договору із обласною радою (Верховною Радою Автономної Республіки Крим, міською радою міста Севастополя) та технічного завдання, яке затверджується замовником після погодження з відповідними обласними (республіканськими Автономної Республіки Крим, міста Севастополя) органами з питань земельних ресурсів,

природоохоронними і санітарно-епідеміологічними органами, органами архітектури та охорони культурної спадщини.

4. Розроблений проект розвитку прибережної смуги морів підлягає державній експертизі земельпорядної, містобудівної документації та державній екологічній експертизі.

Стаття 9. Внесення проекту розвитку прибережної смуги морів на громадські слухання

1. Після проходження державних експертиз проект розвитку прибережної смуги морів виноситься на громадські слухання у формі відкритого обговорення. Зацікавлені фізичні та юридичні особи можуть направляти письмові зауваження та пропозиції до проекту, які підлягають оголошенню на громадських слуханнях.

2. Організацію проведення громадських слухань забезпечує Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, обласна, Севастопольська міська державні адміністрації.

3. Громадські слухання призначаються на вихідні дні або вечірній час.

4. Проект розвитку прибережної смуги морів, висновки проведених експертиз та оголошення про проведення громадських слухань із вказівкою часу та місця їх проведення повинні бути опубліковані у місцевій пресі не пізніше як за місяць до проведення громадських слухань.

5. Про проведення громадських слухань складається протокол, який підлягає опублікуванню в порядку, встановленому для публікації актів органу, що уповноважений затверджувати проект розвитку території прибережної смуги морів.

6. Думка громадськості повинна бути врахована при прийнятті рішення про затвердження або відмову у затвердженні проекту розвитку прибережної смуги морів.

Стаття 10. Затвердження та опублікування проекту розвитку прибережної смуги морів

1. Після проведення громадських слухань проект розвитку прибережної смуги морів виноситься на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної (Севастопольської міської) ради, яка затверджує, направляє на доопрацювання або відхиляє його.

2. Після затвердження проект розвитку прибережної смуги морів підлягає опублікуванню в повному обсязі (включаючи усі додатки) в порядку, встановленому для опублікування актів органу, що затвердив проект. У разі, якщо проект передбачає зміни у режимі використання земельних ділянок, повідомлення має бути письмово направлено власникам та користувачам відповідних земельних ділянок. У разі наявності офіційного Інтернет-сайту відповідного органу проект підлягає опублікуванню також на ньому.

3. Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, обласна (Севастопольська міська) державна адміністрація, забезпечують усім зацікавленим особам постійний безперешкодний доступ до затвердженого проекту розвитку прибережної смуги морів та можливість отримати засвідчені копії та витяги із проекту. Рішенням Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласної (Севастопольської міської) державної адміністрації може бути передбачений порядок компенсації зацікавленими особами витрат на виготовлення копій та витягів.

Стаття 11. Дія проекту розвитку прибережної смуги морів в часі

1. Проект розвитку прибережної смуги морів затверджується на невизначену перспективу.

2. Затверджений проект розвитку прибережної смуги морів не поширюється на існуючі види та способи використання земельних ділянок, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

3. Проект розвитку прибережної смуги морів може передбачати приведення існуючих видів та способів використання земельних ділянок у відповідність до проекту розвитку прибережної смуги морів у випадках, коли цього вимагають інтереси забезпечення безпеки людини та збереження навколишнього природного середовища, об'єктів природно-заповідного фонду та культурної спадщини. При цьому Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, обласна (Севастопольська міська) державна адміністрація, зобов'язані забезпечити попереднє і

повне відшкодування збитків, заповіданих власникам землі та землекористувачам обов'язком виконання вимог проекту розвитку прибережної смуги морів.

4. У випадках, коли проектом розвитку прибережної смуги морів передбачено приведення у відповідність до нього існуючого використання земель, проектом встановлюється строк забезпечення такої відповідності.

Стаття 12. Внесення змін до проекту розвитку прибережної смуги морів

1. Проект розвитку прибережної смуги морів підлягає офіційному перегляду з метою внесення змін до нього кожні 5 років.

2. Порядок розроблення, винесення на громадські слухання, затвердження та опублікування змін до проекту розвитку прибережної смуги морів, дія змін в часі визначаються статтями 8-11 цього Закону.

3. До спливу п'яти років з дня офіційного опублікування проекту розвитку прибережної смуги морів внесення змін до проекту допускається за рішенням відповідної обласної (Севастопольської міської) ради чи Верховної Ради Автономної Республіки Крим, прийнятим більшістю у не менш як дві третини від загального її складу.

Розділ III

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МЕЖАХ ПРИБЕРЕЖНОЇ СМУГИ МОРІВ

Стаття 13. Особливості використання території (акваторії) прибережної смуги морів

1. Прибережна смуга морів використовується з дотриманням режиму територій (акваторій) в її складі (пляжної зони морів, прибережної захисної смуги морів, водоохоронної зони морів, округів санітарної охорони курортів, прибережної морської акваторії тощо) відповідно до проекту розвитку прибережної смуги морів.

2. Нове будівництво на відстані до двох кілометрів від урізу води до встановлення прибережної смуги моря і затвердження відповідного проекту розвитку прибережної смуги морів забороняється.

3. У межах двох кілометрів від урізу води наземної частини прибережної смуги морів забороняється розміщення нових промислових об'єктів, крім лінійних об'єктів, об'єктів природно-заповідного фонду, рибогосподарських підприємств, об'єктів морського транспорту з їх інфраструктурою, портів, об'єктів забезпечення безпеки мореплавства, берегоукріплювальних, гідротехнічних споруд та причалів.

4. Обмеження господарської діяльності у межах прибережної морської акваторії, пляжних зон, прибережних захисних смуг, водоохоронних зон морів встановлюються законодавством України. Додаткові обмеження можуть встановлюватися проектом розвитку прибережної смуги морів.

Стаття 14. Обмеження будівництва в межах прибережної смуги морів

1. У прибережній смузі морів будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт, упорядкування об'єктів містобудування) дозволяється лише у спосіб, який максимально забезпечує збереження природного стану прибережної смуги моря та морських екосистем.

2. Створення штучних укріплень берега, зокрема будівництво хвилевідбійних стінок, кам'яних накидів, штучних виступів над поверхнею моря тощо дозволяється лише для захисту населених пунктів, портів, територій, зайнятих курортно-оздоровчими, спортивними, рекреаційними закладами, від шкідливого впливу несприятливих геологічних процесів у разі, якщо захист не може бути забезпечений без будівництва таких споруд. Створення зазначених

споруд і об'єктів на території природно-заповідного фонду дозволяється лише у випадку, коли це не суперечить їх правовому режиму, визначеному відповідно до законодавства України.

Стаття 15. Курортно-оздоровчі, рекреаційні, туристичні, спортивні об'єкти в межах прибережної смуги морів

1. Будівництво і функціонування курортно-оздоровчих, рекреаційних, туристичних, спортивних об'єктів та інших подібних закладів дозволяється за умови їх обладнання централізованою системою водопостачання та каналізації чи використання технологій, що забезпечують захист довкілля від забруднення та з урахуванням необхідності збереження природних особливостей місцевості та ландшафтів.

Стаття 16. Обмеження видів діяльності, що пов'язані із шумовим впливом

1. У прибережній смузі морів у межах населених пунктів та на відстані менше 500 метрів від спальних приміщень санаторно-курортних закладів, профілакторіїв, баз відпочинку та інших оздоровчих та рекреаційних закладів не дозволяється розміщення дискотек та інших шумогенеруючих об'єктів, які не обладнано відповідно до встановлених нормативів шумоізоляційними системами.

2. Межа території, де заборонене або обмежене будівництво, позначається інформаційними знаками і вноситься до проектів землеустрою та містобудівної документації.

Розділ IV.

ІНТЕГРОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ПРИБЕРЕЖНОЮ СМУГОЮ МОРІВ

Стаття 17. Мета та завдання інтегрованого управління прибережною смугою морів

1. Метою інтегрованого управління прибережною смугою морів є задоволення довгострокових економічних, соціальних та екологічних потреб суспільства шляхом забезпечення раціонального територіального планування використання прибережної смуги морів, збалансованого та невиснажливого природокористування в її межах на засадах охорони довкілля, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, охорони культурної, в тому числі археологічної, спадщини.

2. Завданнями інтегрованого управління прибережною смугою морів є:

забезпечення засобами територіального планування найбільш ефективної, раціональної організації території (акваторії) прибережної смуги морів;

гарантування вільного доступу людей до моря та екологічної безпеки в прибережній смузі морів;

збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, особливо середовищ існування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги, підтримання екологічної рівноваги;

здійснення заходів, спрямованих на запобігання руйнуванню морського узбережжя, поширенню негативних геологічних процесів, деградації земель прибережної смуги;

сприяння розвитку ефективної господарської діяльності в прибережній смузі морів у галузі рибальства, портової діяльності, суднобудування, судноплавства, сільського господарства, ремісництва тощо з дотриманням обмежень, визначених законодавством України;

раціональне використання рекреаційних ресурсів, створення умов для розвитку туризму, відпочинку, курортної та лікувально-оздоровчої діяльності.

Стаття 18. Принципи інтегрованого управління прибережною смугою морів

1. Інтегроване управління прибережною смугою морів базується на таких принципах: стратегічного підходу до планування та здійснення всіх управлінських та господарських заходів щодо прибережної захисної смуги з врахуванням довготривалої перспективи;

екосистемної та господарської цілісності прибережних наземних і морських екосистем та природних ландшафтів, органічного зв'язку між морськими та наземними компонентами прибережної смуги морів;

врахування місцевих природних та культурних особливостей території прибережної смуги морів;

гарантування доступу до морського узбережжя з метою загального природокористування; переважно запобіжного характеру заходів у прибережній смузі морів;

використання кращих із наявних технологій для запобігання забрудненню та поліпшення стану довкілля прибережної смуги морів;

відкритості всіх управлінських та господарських рішень щодо прибережної смуги морів, залучення до їх прийняття громадськості;

поєднання стимулюючих, примусових та інших управлінських інструментів для забезпечення режиму прибережної смуги морів.

Стаття 19. Державне управління у сфері планування розвитку прибережної смуги морів та забезпечення режиму господарської діяльності в її межах

Державне управління у сфері планування розвитку прибережної смуги морів та забезпечення режиму господарської діяльності в її межах відповідно до своєї компетенції здійснюють: Кабінет Міністрів України, Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища (у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів), з питань земельних ресурсів (у частині охорони та раціонального використання земель, здійснення землеустрою), з питань лісового господарства (у сфері лісових відносин), з питань охорони здоров'я (у частині охорони здоров'я, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, раціонального використання природних лікувальних ресурсів та природних територій курортів), з питань регіонального розвитку і будівництва (у частині будівництва та архітектури), їх територіальні органи і спеціальні підрозділи, а також спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань культури і туризму (у частині охорони культурної спадщини), з питань аграрної політики (у частині сільського господарства, садівництва, виноградарства), з питань рибного господарства (у частині рибного господарства і рибної промисловості, охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів), місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 20. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері інтегрованого управління прибережною смугою морів

1. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері інтегрованого управління прибережною смугою морів належить:

формування та організація здійснення державної політики у сфері управління прибережною смугою морів;

забезпечення розроблення і виконання державних програм з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів;

спрямування і координація діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері управління прибережною смугою морів;

вжиття заходів щодо вдосконалення державного регулювання у сфері інтегрованого управління прибережною смугою морів;

2. Кабінет Міністрів України здійснює також інші повноваження, визначені Конституцією та законами України.

Стаття 21. Повноваження Верховної Ради АРК, обласних, Севастопольської міської рад щодо забезпечення інтегрованого управління прибережною смугою морів

До компетенції Верховної Ради АРК, обласних, Севастопольської міської ради належать:
затвердження видатків відповідного бюджету на розроблення проекту розвитку прибережної смуги морів;

укладення договорів на розроблення проектів розвитку прибережної смуги морів з суб'єктами господарювання, що мають ліцензію на проведення робіт із землеустрою ;

затвердження проекту розвитку прибережної смуги морів та забезпечення його опублікування в порядку, встановленому для опублікування актів органу, що затвердив проект;

періодичне, але не рідше одного разу на два роки, винесення на обговорення сесії відповідної ради звіту Ради Міністрів АРК, обласної чи Севастопольської міської державної адміністрації про стан виконання проекту розвитку прибережної смуги морів;

внесення змін до відповідного проекту розвитку прибережної смуги морів в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 22. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Севастопольської міської державної адміністрації

1. До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Севастопольської міської державної адміністрації у сфері управління прибережною смугою морів належать:

організація на своїй території системи інтегрованого управління прибережною смугою морів;

організація розроблення та забезпечення виконання республіканського (Автономної Республіки Крим), обласного чи міського проекту розвитку прибережної смуги морів;

координація діяльності органів виконавчої влади щодо запровадження на підпорядкованій території системи інтегрованого управління прибережною смугою морів;

забезпечення встановлення в натурі (на місцевості) меж прибережної смуги морів відповідно до затвердженого проекту розвитку прибережної смуги морів АРК;

організація проведення громадських слухань щодо проекту розвитку прибережної смуги морів в межах своєї компетенції;

забезпечення безперешкодного доступу до затвердженого проекту розвитку прибережної смуги морів та можливості отримання засвідчених копій та витягів із проекту;

взаємодія з відповідними республіканською АРК, обласною чи Севастопольською міською координаційними радами з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів;

здійснення контролю за використанням коштів, що надходять на реалізацію заходів щодо інтегрованого управління прибережною смугою морів;

забезпечення за рахунок республіканського, обласного (міського м. Севастополь) бюджету відшкодування збитків, заподіяних власникам землі та землекористувачам в зв'язку з обмеженнями, накладеними виконанням проекту розвитку прибережної смуги морів;

виконання інших повноважень, встановлених законодавством України.

Стаття 23. Повноваження центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення інтегрованого управління прибережною смугою морів

Повноваження центральних органів виконавчої влади, перерахованих в статті 20 цього Закону, щодо забезпечення інтегрованого управління прибережною смугою морів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері інтегрованого управління прибережною смугою морів

До повноважень органів місцевого самоврядування у сфері інтегрованого управління прибережною смугою морів належать:

- участь в системі інтегрованого управління прибережною смугою морів;
- формування відповідних місцевих координаційних рад з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів і забезпечення умов їх функціонування;
- розгляд пропозицій відповідних місцевих координаційних рад з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів та прийняття по них рішень щодо видатків, спрямованих на забезпечення інтегрованого управління прибережною смугою морів та щодо упорядкування діяльності, яка здійснюється у межах прибережної смуги морів;
- інші повноваження, передбачені законодавством України.

Стаття 25. Участь громадськості у забезпеченні інтегрованого управління прибережною смугою морів

Громадяни, їх об'єднання мають право:

вільного доступу до інформації про стан довкілля в межах прибережної смуги морів, іншої екологічної інформації, право на її поширення;

участі в громадських слуханнях та інших формах обговорення проектів розвитку прибережної смуги морів, а також планів, програм їх виконання, стратегічних та політичних документів, планів соціального і економічного розвитку територій в частині, що стосується прибережної смуги морів, виступати із цих питань в засобах масової інформації, давати письмові чи усні коментарі, пропозиції щодо їх положень;

делегувати своїх представників до складу координаційних рад з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів;

організувати чи здійснювати громадську екологічну експертизу, брати участь у публічних слуханнях, відкритих засіданнях щодо проектів господарської та іншої діяльності, що плануються в межах прибережної смуги морів, делегування своїх представників в комісії (групи) державної екологічної експертизи, що стосуються прибережної смуги морів;

вимагати врахування громадської думки при підготовці висновків державної екологічної експертизи, прийнятті інших рішень, пов'язаних з реалізацією (використанням, застосуванням, експлуатацією тощо) господарських та інших об'єктів, що можуть вплинути на стан довкілля прибережної смуги моря, змінити прибережні морські природні ландшафти чи екосистеми.

Стаття 26. Координаційні ради з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів

1. Координаційні ради з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів є дорадчими органами, які утворюються при Верховній раді Автономної Республіки Крим, обласних радах, міській раді міста Севастополя. Координаційні ради можуть створюватися при інших органах місцевого самоврядування та органах державної влади.

2. До складу координаційних рад з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів входять представники органів виконавчої влади, територіальних громад, заінтересованих громадських організацій, а також господарських об'єктів, розміщених на відповідній території.

3. Персональний склад координаційних рад з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів, а також положення про них затверджується органом, при якому вони утворені.

4. Координаційні ради з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів розробляють та подають до органів, при яких вони створені, пропозиції щодо проектів розвитку прибережної смуги морів, а також щодо вжиття заходів, спрямованих на досягнення мети та завдань інтегрованого управління прибережною смугою морів, передбачених статтею 18 цього

Закону. Такі пропозиції підлягають обов'язковому розгляду протягом одного місяця з дня подання.

5. Координаційні ради при Верховній Раді АРК, обласних радах та міській раді міста Севастополя готують технічні завдання суб'єктам господарювання на розроблення проектів розвитку прибережної смуги морів і передають їх Верховній Раді Автономної Республіки Крим чи відповідній місцевій раді для подальшого здійснення процедур, передбачених статтею 8 цього Закону.

6. Координаційні ради з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів збираються на свої засідання в міру необхідності, але не рідше двох разів на рік. В порядку контролю за дотриманням передбаченого проектами розвитку прибережної смуги морів режиму на засідання координаційних рад можуть викликатися особи, відповідальні за реалізацію відповідних проектів, а також особи, що грубо порушують режим прибережної смуги морів.

7. За результатами обговорення координаційні ради з питань інтегрованого управління прибережною смугою морів приймають рекомендаційні рішення, які передаються органу, при якому вони створені, а також оприлюднюються в засобах масової інформації.

Стаття 27. Моніторинг прибережної смуги морів

1. Моніторинг прибережної смуги морів проводиться з метою забезпечення державного контролю, збору і аналізу інформації щодо стану прибережної смуги морів, прогнозування динаміки його змін, попередження впливу несприятливих процесів і ліквідації наслідків цього впливу, а також з метою розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень.

2. Спостереження за станом прибережної смуги морів, рівнем її забруднення здійснюється в рамках державної системи моніторингу довкілля спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища у межах своєї компетенції, іншими спеціально уповноваженими державними органами виконавчої влади, а також підприємствами, установами і організаціями, діяльність яких має вплив на стан прибережної смуги морів.

Стаття 28. Карти стану природного середовища прибережної смуги морів

1. Карти стану природного середовища прибережної смуги морів мають відображати стан земельних, водних ресурсів, ґрунтів, ландшафтів, біологічної різноманітності, атмосферного повітря, та потенційні загрози і мають використовуватися під час планування розвитку території прибережної смуги морів, при здійсненні господарської діяльності в її межах тощо.

2. На карті стану природного середовища прибережної смуги морів відображається зонування в межах прибережної смуги морів, існуючі обмеження згідно з діючим законодавством щодо охорони та невиснажливого використання природних ресурсів, охорони визначних пам'яток природи, історії та культури і ландшафтів тощо.

3. Розроблення карт стану природного середовища прибережної смуги морів та їх оновлення не рідше ніж один раз на 5 років та поширення забезпечує центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища.

Розділ V.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРИБЕРЕЖНУ СМУГУ МОРІВ

Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про прибережну смугу морів

1. Особи, винні в:

- здійсненні нового будівництва на відстані до двох кілометрів від урізу води до встановлення проекту розвитку прибережної смуги моря;
- порушенні встановлених цим Законом, Земельним кодексом, іншими актами законодавства України, а також проектами розвитку прибережних смуг морів обмежень господарської діяльності у межах прибережної морської акваторії, пляжних зон, прибережних захисних смуг, водоохоронних зон морів,
- проведенні будівельних робіт (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту, упорядкування об'єктів містобудування) у спосіб, який не забезпечує збереження природного стану прибережної смуги моря та морських екосистем;
- здійсненні заходів, що спричинили чи могли спричинити руйнування морського узбережжя, поширення негативних геологічних процесів, деградацію земель прибережної смуги;
- створенні штучних укріплень берега (будівництві хвилевідбійних стінок, кам'яних накидів, штучних виступів над поверхнею моря тощо), якщо це прямо не дозволяється цим Законом для захисту населених пунктів, портів, територій, зайнятих курортно-оздоровчими, спортивними, рекреаційними закладами, від шкідливого впливу несприятливих геологічних процесів;
- розміщенні у межах прибережної смуги морів нових промислових об'єктів (крім лінійних об'єктів, рибогосподарських підприємств, об'єктів морського транспорту з їх інфраструктурою, портів, об'єктів забезпечення безпеки мореплавства, берегоукріплювальних, хвилевідбійних та хвилегасійних гідротехнічних споруд та причалів);
- будівництві чи функціонуванні курортно-оздоровчих, рекреаційних, туристичних, спортивних об'єктів та інших подібних закладів, не обладнаних централізованою системою водопостачання та каналізації чи таких, що не забезпечують критеріям якості довкілля та збереження природних особливостей місцевості та ландшафтів;
- розміщенні у прибережній смузі морів у межах населених пунктів та на відстані менше 500 метрів від спальних приміщень санаторно-курортних закладів, профілакторіїв, баз відпочинку та інших оздоровчих та рекреаційних закладів дискотек та інших шумогенеруючих об'єктів, не обладнаних відповідно до встановлених нормативів шумоізоляційними системами;
- розробці проекту розвитку прибережної смуги морів суб'єктом господарювання, що не має ліцензії на проведення робіт із землеустрою та планування території, або з порушенням інших умов, передбачених цим Законом;
- непроведенні громадських слухань щодо проекту розвитку прибережної смуги морів або порушення встановленого цим Законом порядку проведення таких слухань;
- ненаданні заінтересованій громадськості інформації про стан довкілля в межах прибережної смуги морів, іншої екологічної інформації, а також обмеження права громадськості на її поширення;
- обмеженні доступу юридичних чи фізичних осіб до затвердженого проекту розвитку прибережної смуги морів та в отриманні ними засвідчених копій та витягів із проекту;
- обмеженні пішого доступу до пляжної зони прибережної смуги морів фізичних осіб з метою здійснення загального природокористування;

- здійсненні інших діянь, що порушують встановлений законодавством режим прибережної смуги морів
- несуть цивільну, адміністративну, дисциплінарну чи кримінальну відповідальність відповідно до закону.

Стаття 30. Відшкодування шкоди, заподіяної природним об'єктам, ресурсам чи комплексам прибережної смуги морів, відновлення порушеного стану

У випадку заподіяння внаслідок порушення законодавства про прибережну смугу морів майнової шкоди природним об'єктам, ресурсам чи умовам, а також здоров'ю людей чи майну винні особи повинні відшкодувати заподіяну шкоду добровільно або в судовому порядку.

Розділ VI.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СФЕРІ ПЛАНУВАННЯ, ОХОРОНИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБЕРЕЖНОЇ СМУГИ МОРІВ

Стаття 31. Міжнародне співробітництво України в сфері планування, охорони та використання прибережної смуги морів

Україна співпрацює з іншими державами та міжнародними організаціями в сфері планування, охорони та використання прибережної смуги морів в таких формах:

участь у міжнародних багатосторонніх договорах щодо планування, охорони та використання природних ресурсів прибережної смуги морів;

участь в двосторонньому та регіональному співробітництві щодо сталого використання Чорного та Азовського морів, охорони довкілля, раціонального використання транскордонних водотоків басейну Чорного моря, попередження надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, в тому числі з використанням програмно-цільового методу;

співробітництво в рамках міжнародних та європейських організацій в сфері планування, охорони та використання прибережної смуги морів;

обмін моніторинговою та іншою інформацією з державами регіону щодо екологічного стану прибережної смуги морів, динамікою його змін, характеру використання її природних ресурсів, обмін екстреною інформацією про забруднення, що носять транскордонний характер;

гармонізація національного законодавства України в сфері планування, охорони та використання прибережної смуги морів з міжнародним та європейським правом.

Розділ VII.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

Чинна редакція Закону	Текст законопроекту	Закон із пропонованими змінами
1) У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002, N 3-4, ст. 27; 2004, N 7, ст. 57):		
<p>Стаття 58. Склад земель водного фонду</p> <p>1. До земель водного фонду належать землі, зайняті:</p> <p>а) морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами;</p> <p>б) прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами;</p> <p>в) гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них;</p> <p>г) береговими смугами водних шляхів.</p> <p>2. Для створення сприятливого режиму водних об'єктів уздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм встановлюються водоохоронні зони, розміри яких визначаються за проектами землеустрою.</p>	<p>а) Частину другу статті 58 виключити.</p>	<p>Стаття 58. Склад земель водного фонду</p> <p>1. До земель водного фонду належать землі, зайняті:</p> <p>а) морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами;</p> <p>б) прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами;</p> <p>в) гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них;</p> <p>г) береговими смугами водних шляхів.</p>
	<p>б) доповнити Кодекс статтею 59-1 такого змісту:</p> <p><i>“Стаття 59-1. Водоохоронні зони.</i></p> <p><i>1. Для створення сприятливого режиму водних об'єктів уздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм встановлюються водоохоронні зони, розміри яких визначаються за проектами землеустрою.</i></p>	<p>Стаття 59-1. Водоохоронні зони.</p> <p>1. Для створення сприятливого режиму водних об'єктів уздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм встановлюються водоохоронні зони, розміри яких визначаються за проектами землеустрою.</p> <p>2. Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється.</p>

	<p>2. <i>Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється.</i></p> <p>3. <i>На території водоохоронних зон забороняється:</i></p> <p>1) <i>використання стійких та сильнодіючих пестицидів;</i></p> <p>2) <i>влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;</i></p> <p>3) <i>скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.</i></p> <p>4. <i>В окремих випадках у водоохоронній зоні може бути дозволено добування піску і гравію за межами земель водного фонду на сухій частині заплави, у праруслах річок за погодженням з державними органами охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.</i></p> <p>5. <i>Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за проектами землеустрою.</i></p> <p>6. <i>Розміри та межі водоохоронних зон морів та особливості режиму ведення у них господарської діяльності визначаються проектом розвитку прибережної смуги морів.</i></p> <p><i>Порядок визначення розмірів і меж інших водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них</i></p>	<p>3. На території водоохоронних зон забороняється:</p> <p>1) <i>використання стійких та сильнодіючих пестицидів;</i></p> <p>2) <i>влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;</i></p> <p>3) <i>скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.</i></p> <p>4. В окремих випадках у водоохоронній зоні може бути дозволено добування піску і гравію за межами земель водного фонду на сухій частині заплави, у праруслах річок за погодженням з державними органами охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.</p> <p>5. Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за проектами землеустрою.</p> <p>6. Розміри та межі водоохоронних зон морів та особливості режиму ведення у них господарської діяльності визначаються проектом розвитку прибережної смуги морів.</p> <p>Порядок визначення розмірів і меж інших водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються Кабінетом Міністрів України.</p> <p>7. Виконавчі комітети місцевих Рад зобов'язані доводити до відома населення, всіх</p>
--	--	---

	<p><i>встановлюються Кабінетом Міністрів України.</i></p> <p><i>7. Виконавчі комітети місцевих Рад зобов'язані доводити до відома населення, всіх заінтересованих організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях.</i></p>	<p>заінтересованих організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях.</p>
<p>Стаття 60. Прибережні захисні смуги</p> <p>1. Вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності у межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.</p> <p>2. Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:</p> <p>а) для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 гектари - 25 метрів;</p> <p>б) для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари - 50 метрів;</p> <p>в) для великих річок, водосховищ на них та озер - 100 метрів.</p> <p>При крутизні схилів більше трьох градусів мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.</p> <p>3. Розмір та межі прибережної захисної</p>	<p>в) частину третю статті 60 викласти у</p>	<p>Стаття 60. Прибережні захисні смуги</p> <p>1. Вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності у межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.</p> <p>2. Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:</p> <p>а) для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 гектари - 25 метрів;</p> <p>б) для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари - 50 метрів;</p> <p>в) для великих річок, водосховищ на них та озер – 100 метрів.</p> <p>При крутизні схилів більше трьох градусів мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.</p> <p>3. Ширина прибережної захисної смуги</p>

<p>смуги уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюються за проектами землеустрою, а в межах населених пунктів - з урахуванням містобудівної документації.</p>	<p>такій редакції: <i>“3. Ширина прибережної захисної смуги морів становить 2 кілометри, якщо інше не встановлено проектом розвитку прибережної смуги морів”.</i> г) доповнити статтю 60 частиною четвертою такого змісту: <i>“4. Розмір та межі прибережної захисної смуги в населених пунктах встановлюються за проектами землеустрою, а на приморських територіях – за проектами розвитку прибережної смуги морів з урахуванням містобудівної документації.”</i></p>	<p>морів становить 2 кілометри, якщо інше не встановлено проектом розвитку прибережної смуги морів.</p> <p>4. Розмір та межі прибережної захисної смуги в населених пунктах встановлюються за проектами землеустрою, а на приморських територіях – за проектами розвитку прибережної смуги морів з урахуванням містобудівної документації.</p>
	<p>д) доповнити Кодекс статтею 60-1 такого змісту: <i>“Стаття 60-1. Зона прибережної морської акваторії</i> <i>1. Зона прибережної морської акваторії – зона, що простягається від урізу води у морські води на відстань 1 морської милі як від наземної частини материка, так і від островів, що належать Україні¹.</i> <i>2. У межах зони прибережної морської акваторії забороняється будівництво будь-яких об’єктів, за виключенням портових споруд, берегоукріпних, хвилевідбійних і хвилегасійних споруд, причалів, споруд з укріплення берегів морів, заток і лиманів та їх інженерного захисту, а також споруд, пов’язаних із встановленням і розміщенням навігаційного обладнання, забезпеченням</i></p>	<p>Стаття 60-1. Зона прибережної морської акваторії 1. Зона прибережної морської акваторії – зона, що простягається від урізу води у морські води на відстань 500 метрів милі як від наземної частини материка, так і від островів, що належать Україні². 2. У межах зони прибережної морської акваторії забороняється будівництво будь-яких об’єктів, за виключенням портових споруд, берегоукріпних, хвилевідбійних і хвилегасійних споруд, причалів, споруд з укріплення берегів морів, заток і лиманів та їх інженерного захисту, а також споруд, пов’язаних із встановленням і розміщенням навігаційного обладнання, забезпеченням безпеки судноплавства, причалів, стоянок яхт і човнів.</p>

	<p><i>безпеки судноплавства, причалів, стоянок яхт і човнів.”</i></p>	
	<p>е) доповнити Кодекс статтею 60-2 такого змісту: <i>“Стаття 60-2. Пляжна зона моря</i> <i>1. Пляжна зона моря – частина прибережної смуги морів, придатна для купання та приморської рекреації, що виділяється як в межах курортів, так і поза ними і включає частину суходільної території, ширина якої визначається проектом розвитку території прибережної смуги морів з врахуванням рельєфу місцевості, але не менше ніж 6 метрів, а також частину акваторії завширшки 500 метрів, що відлічується від урізу води. Пляжна зона моря не включає території земель морського транспорту.</i> <i>2. Пляжна зона моря призначена для здійснення фізичними особами права загального землекористування та права загального водокористування.</i> <i>3. Встановлення плати за перебування на території пляжної зони моря забороняється.</i> <i>4. Обмеження пішого доступу до пляжної зони моря, а також пересування та паркування у ній транспортних засобів забороняється, крім випадків забезпечення громадської, екологічної безпеки, санітарно-епідемічного благополуччя населення, потреб оборони та інших випадків, встановлених законом.”</i></p>	<p>Стаття 60-2. Пляжна зона моря Пляжна зона моря – частина прибережної смуги морів, придатна для купання та приморської рекреації, що виділяється як в межах курортів, так і поза ними і включає частину суходільної території, ширина якої визначається проектом розвитку території прибережної смуги морів з врахуванням рельєфу місцевості, але не менше ніж 6 метрів, а також частину акваторії завширшки 500 метрів, що відлічується від урізу води. Пляжна зона моря не включає території земель морського транспорту. 2. Пляжна зона моря призначена для здійснення фізичними особами права загального землекористування та права загального водокористування. 3. Встановлення плати за перебування на території пляжної зони моря забороняється. 4. Обмеження пішого доступу до пляжної зони моря, а також пересування та паркування у ній транспортних засобів забороняється, крім випадків забезпечення громадської, екологічної безпеки, санітарно-епідемічного благополуччя населення, потреб оборони та інших випадків, встановлених законом.</p>

<p>Стаття 62. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах</p> <p>1. У прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах забороняється:</p> <p>а) влаштування полігонів побутових та промислових відходів і накопичувачів стічних вод;</p> <p>б) влаштування вигребів для накопичення господарсько-побутових стічних вод об'ємом понад 1 кубічний метр на добу;</p> <p>в) влаштування полів фільтрації та створення інших споруд для приймання і знезаражування рідких відходів;</p> <p>г) застосування сильнодіючих пестицидів.</p> <p>2. Режим господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах встановлюється законом.</p>	<p>е) частину другу статті 62 викласти у такій редакції:</p> <p><i>“2. Режим господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг морів встановлюється відповідно до частини першої цієї статті, якщо інше не встановлено проектом розвитку прибережної смуги морів.”</i></p>	<p>2. Режим господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг морів встановлюється відповідно до частини першої цієї статті, якщо інше не встановлено проектом розвитку прибережної смуги морів.</p>
<p>2) У Водному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 1995, N 24, ст.189) статтю 4 та Главу 18 виключити;</p>		
<p>Стаття 4. Землі водного фонду До земель водного фонду належать землі, зайняті:</p>	<p>Виключити³.</p>	

³ Врегульовано частиною 1 статті 58 ЗК України.
Проект ЄС «Співпраця щодо довкілля Чорного моря»

<p>морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водоймами, болотами, а також островами; прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм; гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; береговими смугами водних шляхів.</p>		
<p>Розділ IV. ОХОРОНА ВОД Глава 18. КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЛЯМИ ВОДНОГО ФОНДУ. ВОДООХОРОННІ ЗОНИ ТА ЗОНИ САНІТАРНОЇ ОХОРОНИ</p> <p>Стаття 85. Користування землями водного фонду Порядок надання земель водного фонду в користування та припинення права користування ними встановлюється земельним законодавством. У постійне користування землі водного</p>	<p>Виключити⁴.</p> <p>Виключити⁵</p>	

⁴ Врегульовано ЗК України, а щодо зон санітарної охорони – Законом України “Про курорти” та Законом України “Про питну воду та питне водопостачання”.

⁵ Порядок надання земель водного фонду в постійне користування викладено з уточненнями в ст. 59 ЗК України. В тимчасове ж користування землі водного фонду, як і інші категорії земель, за новим земельним законодавством передаються лише на умовах оренди (частина 4 ст. 59 ЗКУ), отже стаття 85 ВК України в цій частині застаріла і не лише дублює, а й суперечить чинному земельному законодавству.

⁶ Питання врегульоване частиною 2 ст. 58 ЗКУ, але Законопроектом пропонуються в цій частині зміни (пропонована ст. 59-1).

⁷ Стаття дублює і частково суперечить більш пізньому земельному законодавству (ст. 60 ЗК України)

⁸ Питання врегульоване статтею 61 ЗК України

⁹ Дублює статтю 62 ЗК України

¹⁰ Дублює ст. 63 ЗК України

¹¹ Дублює ст. 64 ЗК України

<p>фонду надаються водогосподарським спеціалізованим організаціям, іншим підприємствам, установам і організаціям, в яких створено спеціалізовані служби по догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами та підтриманню їх у належному стані.</p> <p>У тимчасове користування за погодженням з постійними користувачами земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення та берегових смуг водних шляхів можуть надаватися підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян, релігійним організаціям, громадянам України, іноземним юридичним та фізичним особам для сінокосіння, рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, а також для проведення науково-дослідних робіт.</p> <p>Користування цими ділянками у зазначених цілях здійснюється з урахуванням вимог щодо охорони річок і водойм від забруднення, засмічення та замулення, а також з додержанням правил архітектури планування приміських зон та санітарних вимог у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.</p>		
--	--	--

¹² Питання більш детально врегульовано більш пізнім законодавством (статтею 113 ЗК України, статтею 13 та розділом 6 (статті 27-34) Закону України „Про курорти”, розділом 7 (статті 33-38 Закону України „Про питну воду і питне водопостачання”).

Стаття 86. Користування земельними ділянками дна річок, озер, водосховищ, морів та інших водних об'єктів

На земельних ділянках дна річок, озер, водосховищ, морів та інших водних об'єктів можуть проводитися роботи, пов'язані з будівництвом гідротехнічних споруд, поглибленням дна для судноплавства, видобуванням корисних копалин (крім піску, гальки і гравію в руслах малих та гірських річок), прокладанням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій, а також бурові та геологорозвідувальні роботи.

Місця і порядок проведення зазначених робіт визначаються відповідно до проектів, що погоджуються з державними органами охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.

Стаття 87. Водоохоронні зони

Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони.

Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється.

Виключити⁶

На території водоохоронних зон забороняється:

1) використання стійких та сильнодіючих пестицидів;

2) влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;

3) скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.

В окремих випадках у водоохоронній зоні може бути дозволено добування піску і гравію за межами земель водного фонду на сухій частині заплави, у праруслах річок за погодженням з державними органами охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.

Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проектами.

Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Виконавчі комітети місцевих Рад зобов'язані доводити до відома населення, всіх заінтересованих організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях.

Контроль за створенням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також за дотриманням режиму використання їх

територій здійснюється виконавчими комітетами місцевих Рад і державними органами охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 88. Прибережні захисні смуги

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Прибережні захисні смуги встановлюються по обидва береги річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менше 3 гектарів - 25 метрів;

для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари - 50 метрів;

для великих річок, водосховищ на них та озер - 100 метрів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

У межах існуючих населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням конкретних умов, що склалися.

Уздовж морів та навколо морських заток і лиманів виділяється прибережна захисна

Виключити⁷

<p>смуга шириною не менше двох кілометрів від урізу води.</p> <p>Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах</p> <p>Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності.</p> <p>У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво; 2) зберігання та застосування пестицидів і добрив; 3) влаштування літніх таборів для худоби; 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів; 5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки; 6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо. <p>Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті,</p>	<p>Виключити⁸</p>	
--	------------------------------	--

що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг.

Стаття 90. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і

лиманів та на островах у внутрішніх морських водах

Прибережна захисна смуга уздовж морів, морських заток і лиманів входить у зону санітарної охорони моря і може використовуватися лише для будівництва санаторіїв та інших лікувально-оздоровчих закладів, з обов'язковим централізованим водопостачанням і каналізацією.

У прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах забороняється:

1) застосування стійких та сильнодіючих пестицидів;

2) влаштування полігонів побутових та промислових відходів і накопичувачів стічних вод;

3) влаштування вигрібів для накопичення господарсько-побутових стічних вод обсягом більше 1 кубічного метра на добу;

4) влаштування полів фільтрації та створення інших споруд для приймання і знезаражування рідких відходів.

Виключити⁹

Виключити¹⁰

Стаття 91. Смуги відведення

Для потреб експлуатації та захисту від забруднення, пошкодження і руйнування магістральних, міжгосподарських та інших каналів на зрошувальних і осушувальних системах, гідротехнічних та гідрометричних споруд, а також водойм і гребель на річках встановлюються смуги відведення з особливим режимом користування.

Розміри смуг відведення та режим користування ними встановлюються за проектом, який розробляється і затверджується водокористувачами за погодженням з державними органами охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

Земельні ділянки в межах смуг відведення надаються органам водного господарства та іншим організаціям для спеціальних потреб і можуть використовуватися ними для створення водоохоронних лісонасаджень, берегоукріплювальних та протиерозійних гідротехнічних споруд, будівництва переправ, виробничих приміщень.

Стаття 92. Берегові смуги водних шляхів

На судноплавних водних шляхах за межами міських поселень для проведення робіт, пов'язаних з судноплавством, встановлюються берегові смуги.

Розміри берегових смуг водних шляхів та господарська діяльність на них визначаються статтею 91 цього Кодексу.

Виключити¹¹

<p>Порядок встановлення берегових смуг водних шляхів та користування ними визначається Кабінетом Міністрів України.</p> <p>Стаття 93. Зони санітарної охорони</p> <p>З метою охорони водних об'єктів у районах забору води для централізованого водопостачання населення, лікувальних і оздоровчих потреб встановлюються зони санітарної охорони, які поділяються на пояси особливого режиму.</p> <p>Межі зон санітарної охорони водних об'єктів встановлюються місцевими Радами на їх території за погодженням з державними органами санітарного нагляду, охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.</p> <p>Режим зон санітарної охорони водних об'єктів встановлюється Кабінетом Міністрів України.</p>	<p>Виключити¹²</p>	
<p>3) У Законі України “Про землеустрій” (Відомості Верховної Ради України, 2003, N 36, ст.282):</p>		
<p>Стаття 25. Документація із землеустрою</p> <p>Документація із землеустрою розробляється у вигляді програм, схем, проектів, спеціальних тематичних карт, атласів, технічної документації.</p> <p>Види документації із землеустрою:</p> <p>а) загальнодержавні й регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель;</p> <p>б) схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та</p>	<p>а) доповнити частину другу статті 25 пунктом “й” такого змісту:</p> <p>“й) <i>проекти розвитку прибережної смуги морів</i>”;</p>	<p>Стаття 25. Документація із землеустрою</p> <p>Документація із землеустрою розробляється у вигляді програм, схем, проектів, спеціальних тематичних карт, атласів, технічної документації.</p> <p>Види документації із землеустрою:</p> <p>а) загальнодержавні й регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель;</p> <p>б) схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та</p>

охорони земель адміністративно-територіальних утворень;

в) проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень;

г) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

г) проекти землеустрою щодо формування земель комунальної власності територіальних громад і проекти розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів;

д) проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

е) проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;

е) проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

ж) проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

з) робочі проекти землеустрою щодо рекультивції порушених земель, землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, зсувів, ущільнення, закислення, забруднення промисловими та іншими відходами, радіоактивними та

охорони земель адміністративно-територіальних утворень;

в) проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень;

г) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

г) проекти землеустрою щодо формування земель комунальної власності територіальних громад і проекти розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів;

д) проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

е) проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;

е) проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

ж) проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

з) робочі проекти землеустрою щодо рекультивції порушених земель, землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, зсувів, ущільнення, закислення, забруднення промисловими та іншими відходами, радіоактивними та

хімічними речовинами, покращання сільськогосподарських земель, підвищення родючості ґрунтів (далі - робочі проекти землеустрою);

и) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

і) технічна документація із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку;

ї) спеціальні тематичні карти і атласи стану земель та їх використання.

Законами України та іншими нормативно-правовими актами можуть встановлюватися інші види документації із землеустрою.

Склад, зміст і правила оформлення кожного виду документації із землеустрою регламентуються відповідною нормативно-технічною документацією з питань здійснення землеустрою.

Документація із землеустрою формується і зберігається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

б) доповнити Закон статтею 46-1 такого змісту:

“Стаття 46-1. Проекти розвитку прибережної смуги морів

Особливості змісту, розробки, затвердження та виконання проектів розвитку прибережної смуги морів визначаються Законом України “Про

хімічними речовинами, покращання сільськогосподарських земель, підвищення родючості ґрунтів (далі - робочі проекти землеустрою);

и) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

і) технічна документація із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку;

ї) спеціальні тематичні карти і атласи стану земель та їх використання;

й) проекти розвитку прибережної смуги морів”

Законами України та іншими нормативно-правовими актами можуть встановлюватися інші види документації із землеустрою.

Склад, зміст і правила оформлення кожного виду документації із землеустрою регламентуються відповідною нормативно-технічною документацією з питань здійснення землеустрою.

Документація із землеустрою формується і зберігається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 46-1. Проекти розвитку прибережної смуги морів

Особливості змісту, розробки, затвердження та виконання проектів розвитку прибережної смуги морів визначаються Законом України “Про прибережну смугу морів

прибережну смугу морів”.”

4) Доповнити статтю 9 Закону України “Про державну експертизу землепорядної документації” (Відомості Верховної Ради України, 2004, N 38, ст. 471) абзацом такого змісту:

Стаття 9. Обов'язкова державна експертиза
Обов'язковій державній експертизі підлягають:
загальнодержавні й регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель;
схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень;
проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень;
проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;
проекти землеустрою щодо формування земель комунальної власності територіальних громад і проекти розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів;
проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок особливо цінних земель, земель лісгосподарського призначення, а також земель водного фонду,

“проекти розвитку прибережної смуги морів.”

Стаття 9. Обов'язкова державна експертиза
Обов'язковій державній експертизі підлягають:
загальнодержавні й регіональні (республіканські) програми використання та охорони земель;
схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень;
проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень;
проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;
проекти землеустрою щодо формування земель комунальної власності територіальних громад і проекти розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів;
проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок особливо цінних земель, земель лісгосподарського призначення, а також земель водного фонду,

природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;

технічна документація з бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель, нормативної грошової оцінки земельних ділянок, а також звіти з експертної грошової оцінки земельних ділянок державної та комунальної власності у разі їх продажу.

природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;

проекти землеустрою щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань;

технічна документація з бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель, нормативної грошової оцінки земельних ділянок, а також звіти з експертної грошової оцінки земельних ділянок державної та комунальної власності у разі їх продажу;

проекти розвитку прибережної смуги морів.

5) У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради України, 1984, додаток до N 51, ст.1122)

а) доповнити Кодекс статтею 59-2 такого змісту:

“Стаття 59-2. Порушення вимог щодо охорони прибережної смуги морів

Порушення встановлених законодавством України та проектами розвитку прибережних смуг морів вимог щодо проведення будівельних робіт та інших обмежень господарської діяльності у зоні прибережної морської акваторії, пляжній зоні, прибережній захисній смузі, водоохоронній зоні морів –

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від п'ятнадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів

Стаття 59-2. Порушення вимог щодо охорони прибережної смуги морів

Порушення встановлених законодавством України та проектами розвитку прибережних смуг морів вимог щодо проведення будівельних робіт та інших обмежень господарської діяльності у зоні прибережної морської акваторії, пляжній зоні, прибережній захисній смузі, водоохоронній зоні морів –

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від п'ятнадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, на посадових осіб від тридцяти п'яти до сімдесяти неоподатковуваних

	<p><i>громадян, на посадових осіб від тридцяти п'яти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</i></p> <p><i>Створення заборонених законом штучних укріплень берега (будівництво хвилевідбійних стінок, кам'яних накидів, штучних виступів над поверхнею моря тощо) –</i></p> <p><i>тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від сорока до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</i></p> <p><i>Експлуатація курортно-оздоровчих, рекреаційних, туристичних, спортивних об'єктів та інших закладів рекреаційно-оздоровчого призначення, не обладнаних централізованою системою водопостачання та каналізації чи таких, що не забезпечують критеріям якості доквілля та збереження природних особливостей місцевості та ландшафтів –</i></p> <p><i>тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</i></p> <p><i>Розміщення у прибережній смузі морів у межах населених пунктів та на відстані до 500 метрів від спальних приміщень оздоровчих чи рекреаційних закладів дискотек та інших шумогенеруючих об'єктів, не обладнаних відповідно до встановлених нормативів шумоізоляційними системами –</i></p>	<p>мінімумів доходів громадян</p> <p>Створення заборонених законом штучних укріплень берега (будівництво хвилевідбійних стінок, кам'яних накидів, штучних виступів над поверхнею моря тощо) –</p> <p>тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від сорока до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p> <p>Експлуатація курортно-оздоровчих, рекреаційних, туристичних, спортивних об'єктів та інших закладів рекреаційно-оздоровчого призначення, не обладнаних централізованою системою водопостачання та каналізації чи таких, що не забезпечують критеріям якості доквілля та збереження природних особливостей місцевості та ландшафтів –</p> <p>тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Розміщення у прибережній смузі морів у межах населених пунктів та на відстані до 500 метрів від спальних приміщень оздоровчих чи рекреаційних закладів дискотек та інших шумогенеруючих об'єктів, не обладнаних відповідно до встановлених нормативів шумоізоляційними системами –</p> <p>тягне за собою накладення штрафу на</p>
--	--	--

	<p><i>тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</i></p> <p><i>Розробка проекту розвитку прибережної смуги морів суб'єктом господарювання, що не має ліцензії на проведення робіт із землеустрою, або з порушенням інших умов, передбачених цим Законом –</i></p> <p><i>тягне за собою накладення штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</i></p> <p><i>Дії, спрямовані на обмеження пішого доступу до пляжної зони прибережної смуги морів фізичних осіб з метою здійснення загального природокористування, а також встановлення плати за перебування в пляжній зоні морів –</i></p> <p><i>- тягнуть за собою штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»</i></p>	<p>посадових осіб від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Розробка проекту розвитку прибережної смуги морів суб'єктом господарювання, що не має ліцензії на проведення робіт із землеустрою, або з порушенням інших умов, передбачених цим Законом –</p> <p>тягне за собою накладення штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Дії, спрямовані на обмеження пішого доступу до пляжної зони прибережної смуги морів фізичних осіб з метою здійснення загального природокористування, а також встановлення плати за перебування в пляжній зоні морів –</p> <p>- тягнуть за собою штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p>
--	---	--

Доповнити Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2001, N 25-26, ст.131) статтею 243-1 такого змісту:

	<p><i>«Стаття 243-1. Порушення режиму прибережної смуги морів</i></p> <p><i>Здійснення в прибережній смузі моря нового будівництва на відстані до двох кілометрів від урізу води до встановлення проекту розвитку прибережної смуги моря -</i></p> <p><i>карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</i></p>	
--	---	--

	<p><i>Розміщення у межах прибережної смуги моря нових промислових об'єктів, заборонених законодавством –</i></p> <p><i>карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років</i></p> <p><i>Дії, передбачені частинами першою чи другою цієї статті, якщо вони спричинили руйнування морського узбережжя, поширення негативних геологічних процесів, деградацію земель прибережної смуги моря, екологічне забруднення значних територій або інші тяжкі наслідки -</i></p> <p><i>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.».</i></p>	
--	---	--

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити прийняття відповідно до своєї компетенції нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Встановити, що об'єкти та види діяльності, що правомірно існували (здійснювалися) на момент набрання чинності цим Законом на територіях, відносно яким згідно із цим законом встановлений обмежений режим господарського використання, можуть здійснюватися (використовуватися) на умовах, передбачених законодавством на момент набрання цим Законом чинності.